

Má umění cenu?

Základní informace k přednášce zaměřené na dva významné aspekty provozu současného výtvarného umění, tj. oceňování umělců – důraz na Cenu J.Chalupeckého a ceny a prodej uměleckých děl, tedy základní informace o uměleckém trhu a veletrzích umění (aktualizováno 2016)

Cena Jindřicha Chalupeckého (www.cjch.cz)

Založena: 1990 Zakladatelé: Václav Havel, Jiří Kolář, Theodor Pištěk

Princip: Ocenění nejvýraznější osobnosti výtvarného umění v daném roce ve věku do 35 let

Odměna: Samostatná výstava v Gal. V.Špály v Praze (do r.1999) v květnu následujícího roku
Stipendijní pobyt 3 měsíce v umělecké kolonii Headlands Center for the Arts v San Francisku a stipendium (finanční odměna) (od r.2002 1 měsíc v New Yorku)

Hodnocení: Vždy na dva roky je stanovena odborná porota tvořená umělci a teoretiky

(Od r.2002 na tři roky mezinárodní porota), od r.2002 je stanoven okruh navrhovatelů z řad galeristů, teoretiků a kurátorů, kteří mladé umělce navrhnou

Tajemník (později ředitel(ka Společnosti J.Ch.): Dr.Mahulena Nešlehová(do r.1999), Dan Merta(od 1999), poté Lenka Lindaurová, od r.2015 Karina Kottová

Účast v soutěži: Umělec se může přihlásit sám nebo jej navrhuje teoretik či grémium teoretiků

Držitelé Ceny J.Chalupeckého:

1990 – Vladimír Kokolia(1956)

Čestná cena – František Skála,jr.(1956), Jan Ambrůz(1956)

1991 – František Skála,jr.(1956)

Čestná cena – Petr Nikl(1960), Petr Kvičala(1960)

1992 – Michal Nesázal(1963)

Čestná cena – Michal Gabriel(1960)

1993 – Martin Mainer(1959)

1994 – Michal Gabriel(1960)

1995 – Petr Nikl(1960)

1996 – Kateřina Vincourová(1968)

1997 – Jiří Příhoda(1966)

1998 – Jiří Černický(1966)

1999 – Lukáš Rittstein(1973)

2000 – David Černý(1967)

2001 – Tomáš Vaněk(1966)

2002 – Markéta Othová (1966)

2003 – Michal Pěchouček (1973)

2004 – Ján Mančuška (1972)

2005 – Kateřina Šedá (1977)

2006 – Barbora Klímová (1977)

2007 – Eva Kořátková (1982)

2008 – Radim Labuda (1976)

2009 – Jiří Skála (1976)

2010 – Vasil Artamonov (1980) - Alexej Klyuykov (1983) 2011 – Mark Ther (1977)

2012 – Vladimír Houdek (1984)

2013 – Dominik Lang (1980)

2014 – Roman Štětina (1986)

2015 – Barbora Kleinhamplová (1984)

Finalisté 2004: Isabela Grosseová, Jana Kalinová, Ján Mančuška, Jiří Škoda, Rafani, Daniel Baladrán

Finalisté 2005: Zbyněk Baladrán, Josef Bolf, Jakub Hošek, Alena Kotmannová, K.Šedá, Jan Šerých

Finalisté 2006: Jan Jakub Kotík, Dominik Lang, Rafani, B. Klímová, Dušan Skala, Tomáš Svoboda

Finalisté 2007: Zbyněk Baladrán, Gal NoD, dlouhá 33, Jakub hošek, Galerie AM 180, Bělehradská 45, P2 , Eva Kořátková, Galerie Jelení, Drtinova 15, P5, Jan Nálevka, Galerie tec, Dlouhá 33, Pavla Sceranková, Galerie Entrance, Křižíkova 34, P8

Porota 2002-2004: Vladimír Beskid (historik umění, SK), Charlotta Kotik (předsedkyně, The Brooklyn Museum of Art, N.Y.), Magdalena Jetelová (prof. Kunst Akademie Dusseldorf), Maria Lind (ředitelka Kunstverein Mnichov), Jiří Příhoda (sochař, držitel CJCH 1997, Praha), Jiří Ševčík (historik umění, AVU Praha), Jonathan Watkins (ředitel The Ikon allery, Londýn)

Porota 2005-2007: Milena Dopitová (Praha), Christoph Grunenberg (Tate Gallery Liverpool), Milena Kalinovská (Hirshorn Museum and Sculptures Garden Washington – předsedkyně), František Kowolowski (Dům umění města Brna), Jana Oravcová – Centrum súčasného umenia Bratislava, Roberto Pinto (Miláno), Radek Váňa (De Veemvloer, Amsterdam)

Od r. 2002 začala spolupráce Společnosti J.Ch. s Domem umění města Brna a finále se střídavě koná v Brna a v Praze. Souběžně s finalisty samostatně vystavuje v Procházkově síni Domu umění vítěz obdobné slovenské Ceny Oskára Čepana (v r.2002 Pavlína Fichta Čierna, v r.2004 Michal Moravčík, 2006Aneta Mona Chisa a Lucia Tkáčová). Součástí brněnského finále byla Cena diváků, samostatnou Cenu diváků od r. 2006 rovněž organizuje partnerský časopis Reflex, 2014 – Lidové noviny

Umělec má cenu

Cenu umělcům starším pětadvaceti let iniciovala před pěti lety aktivita Umělec má cenu. Držiteli ceny se doposud stali Jiří Kovanda, Vladimír Skrepl, Adriena Šimotová a dvojice Lukáš Jasanský – Martin Polák. Václav Stratil ... a další. Podle zvyklostí cena nese pro nadcházející ročník jméno posledního držitele ceny. Ten také novému oceněnému předává podle svého uvážení dar.

Výběr laureáta je dvojkolový. V první fázi je osloveno na 500 mladých umělců, kurátorů a teoretiků umění, aby nominovali dvě osobnosti starší 35 let, jejichž tvorbu osobně považují za určující. Pět nejčastěji jmenovaných umělců se stává finalisty. V druhé fázi laureáta vybírá komise, která všechny finalisty osobně navštíví a blíže se seznámí s jejich prací.

Přehled dosavadních držitelů (doplněný do r. 2014):

- 2006 – Jiří Kovanda
- 2007 – Vladimír Skrepl
- 2008 – Adriena Šimotová
- 2009 – Lukáš Jasanský – Martin Polák
- 2010 – Václav Stratil
- 2011 – Dalibor Chatrný
- 2012 – Vladimír Kokolia
- 2013 – Martin Zet
- 2014 – Vladimír Havlík
- 2015 – Jiří Surůvka

Význam mezinárodních přehlídek a veletrhů umění

Bienále Benátky (dvouletý interval)

1895 – Bienále moderního umění

A. Národní pavilony – účast koncipují jednotlivé státy (Giardini di Popolo)

B. Tematická výstava – kurátorský výběr (1980 – Aperto v Arsenale)

C. Doprovodné výstavy (Palazzo Grassi, Museo Correr aj.)

Documenta Kassel (po pěti letech)

1955- zakladatel Arnold Bode, výběrová celosvětová přehlídka

- umělce vybírá hlavní kurátor a jeho tým
- první ročník – vývoj moderny v 1. pol. 20.století
- další ročníky jako bilance uplynulých pěti let
- v r. 1992 Jan Hoet – poprvé na mezinárodní akci výrazné zastoupení umělců z Afriky, Asie i menších zemí (mj. Vl.Kokolia)
- 2007 – Kateřina Šedá, Běla Kolářová, Jiří Kovanda

Bienále Sao Paulo, Whitney Biennale, Bienále grafiky Krakov, Bienále Tai pei (grafika) aj.

Bienále Brno (pův. Bienále užité grafiky), Prague Biennale, Sculptura Grande, Triennale současné kresby Plzeň, Pražské Quadriennale, aj.

Česká účast na Bienále v Benátkách

Československý pavilon (Otokar Novotný 1926)

1990 – Jiří Kolář / Milan Paštéka

1993 – František Skála / Daniel Fischer

1995 – Karel Malich / Josef Jankovič

1997 – Ivan Kafka / Andrej Rudavský

1999 – Veronika Bromová / Tatro (Petra Hanáková Alexandra Kusá)
2001 – Ilona Néméth – Jiří Surůvka
2003 – Kamera skura – Kunst Fu
2005 – Ján Mančuška, Stano Filko, Boris Ondreička, Marek Pokorný
2007 – Irena Jůzová
2009 – Roman Ondák
2011 – Dominik Lang
2013 – Petra Feriancová, Zbyněk Baladrán
2015 – Jiří David

Česká účast na „documentách“ v Kasselu

1992 – Vladimír Kokolia
2007 – Kateřina Šedá, Běla Kolářová, Jiří Kovanda

Veletrhy umění

Art Cologne v Kolíně nad Rýnem (od začátku 50.let 20.stol, moderna i současné umění)
(výjimečně účast českých galerií – J. Švestka...)

Artforum Berlín (1997-2007– nejaktuálnější umění, v r. 2000 Gal. J. Švestka)

abc art contemporary berlin (od 2008, Gal. Polansky), **Positions Berlin** (od 2014)

Viennafair (od 2003 – aktuální umění, zájem o galerie Střední a Východní Evropy)

Art Basel, Fieze Art Fair London, dále, Štrasburk, Moskva, Boston, Chicago, Milano

Art Prague od r.2002 – výběr českých a několika zahraničních soukromých galerií se zaměřením na současné umění, od r.2008 i samostatný veletrh současné fotografie

Brno Art Fair (2009, 37 vystavovatelů, 3480 návštěvníků, 2012)

Aukční společnosti:

1. ART CONSULTING, Sýpka, Dorotheum, Sotheby's, Christie's